

UCHWAŁA NR XVI/ 71/ 12

RADY GMINY GZY

z dnia 19 czerwca 2012r.

w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Gzy na lata 2012-2032”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r.- Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) oraz art.14 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. z 2010r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.) uchwała się, co następuje :

§ 1

Przyjmuje się „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Gzy na lata 2012-2032” w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Leon Pytel
Leon Pytel

RADCA PRAWNY

Bogusław Sokalski
Bogusław Sokalski
/OL/C/468/

**Program usuwania azbestu
i wyrobów zawierających
azbest z terenu gminy Gzy
na lata 2012 – 2032**

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Ogólna charakterystyka Gminy Gzy	4
3. Cele i zadania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Gzy na lata 2012-2032”	6
4. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest i oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka	6
4.1. Właściwości, występowanie i zastosowanie azbestu	6
4.2. Oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka	8
5. Przepisy prawne dotyczące azbestu	10
5.1. Uregulowania prawne dotyczące użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	10
5.2. Akty prawne regulujące użytkowanie i usuwanie wyrobów zawierających azbest	10
6. Bezpieczne postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest	12
6.1. Obowiązki właścicieli oraz zarządców obiektów z wyrobami azbestowymi	12
6.2. Postępowanie przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest	13
6.3. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem azbestu oraz postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest	15
7. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Gzy	20
7.1. Określenie szacunkowej ilości azbestu	20
8. Założenia programu	22
8.1. Ustalenia długoterminowe	22
8.2. Ustalenia krótkoterminowe	24
9. Podsumowanie	26
10. Wniosek o odebranie odpadów zawierających azbest	27
11. Informacja o wyrobach zawierających azbest	28
12. Protokół odbioru odpadów zawierających azbest	29
13. Karta przekazania odpadu	30
14. Spis tabel	32
15. Spis rysunków	33

1. Wprowadzenie

Na świecie znanych jest ponad 5 tys. wyrobów, do produkcji których wykorzystywano azbest. Są to głównie wyroby stosowane w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne. Azbest wykorzystywany był również między innymi przy produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, np. kuchenek, piecyków elektrycznych i gazowych, opiekaczy, suszarek do włosów oraz siatek azbestowych. Surowca tego używano także do produkcji farb, pokostów, klejów, smarów, płytek i wykładzin podłogowych oraz koców gaśniczych.

Okazuje się jednak, że azbest jest szkodliwy dla zdrowia i ze względu na zagrożenie jakie stwarza, musi być usunięty ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku. Dnia 19 czerwca 1997 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął Rezolucję w sprawie wycofania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), której efektem było powstanie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Program został przyjęty 14 maja 2002 r., a jego zadaniem jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w w/w Programie proces usuwania tych wyrobów powinien być zakończony do 2032 roku. Jediną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie. Jest to zadanie długotrwałe, wymagające użycia dużych nakładów finansowych oraz współpracy pomiędzy poszczególnymi szczeblami administracji rządowej i samorządowej.

Celem, przyjętego przez Radę Ministrów w maju 2002 r., Programu jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych i środowiskowych spowodowanych azbestem, poprzez sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów i odpadów zawierających azbest. Celem Programu jest również stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

W Programie ustalono realizację poniższych zadań:

- utworzenie bazy danych o lokalizacji, ilości i stanie istniejących wyrobów zawierających azbest;
- oczyszczenie miejsc publicznych z azbestu i wspieranie w tym zakresie inicjatyw samorządu terytorialnego;
- usunięcie wyrobów zawierających azbest w trzech 10-cioletnich podokresach;

- budowę składowisk odpadów azbestowych – 84 składowiska o powierzchni od 1 ha do 5 ha;
- prowadzenie w mediach działalności informacyjno-popularyzacyjnej nt. bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów ich usuwania oraz szkodliwości azbestu;
- monitorowanie realizacji Programu.

Założono, że wydatki związane z realizacją programu wyniosą ponad 48,2 mld zł, z czego ok. 47 mld zł to koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest (finansowane przez właścicieli obiektów), a ok. 1,2 mld zł stanowić będą koszty obsługi programu (środki publiczne, prywatne i zagraniczne, w tym Funduszu PHARE, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności). Natomiast szacunkowy spodziewany dochód z realizacji Programu ma wynieść ok. 11,6 mld zł, z czego ok. 10 mld zł to dochód budżetu państwa, zaś ok. 1,6 mld zł – funduszu ekologicznego i samorządów terytorialnych.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Gzy

Według podziału Polski na jednostki tektoniczne obszar gminy położony jest w obrębie jednostki tektonicznej zwanej Wzniesieniem Mazursko – Suwalskim. Natomiast wg klasyfikacji fizyczno – demograficznej Gmina Gzy leży w obrębie Wysoczyzny Ciechanowskiej należącej do makroregionu Niziny Północno-mazowieckiej. Przeważają tu tereny mało urozmaicone o łagodnej konfiguracji, którą można zaliczyć do płaskorówninnych, typowych dla równiny morenowej. Obecna rzeźba terenu jest wynikiem denudacji i erozji wód powierzchniowych okresu późnolateńskiego. W okresie holoceniowym zmiany lokalne w rzeźbie terenu wprowadziła działalność człowieka tworząc m. in. Wyrobiska poeksploatacyjne, nasypy drogowe, zbiorniki wodne, rowy melioracyjne itp. Gmina Gzy zajmuje się głównie produkcją rolną, użytki stanowią 89% jej powierzchni, w tym około 81,4% to gleby dobre i bardzo dobre. Gmina należy do obszarów o niskiej lesistości, której wskaźnik wynosi 9%. Naturalne formy przyrodnicze w większości zostały przekształcone w pola uprawne. Na terenie obecnej gminy Gzy, człowiek pojawił się w mezolicie, około 5000 lat p.n.e.

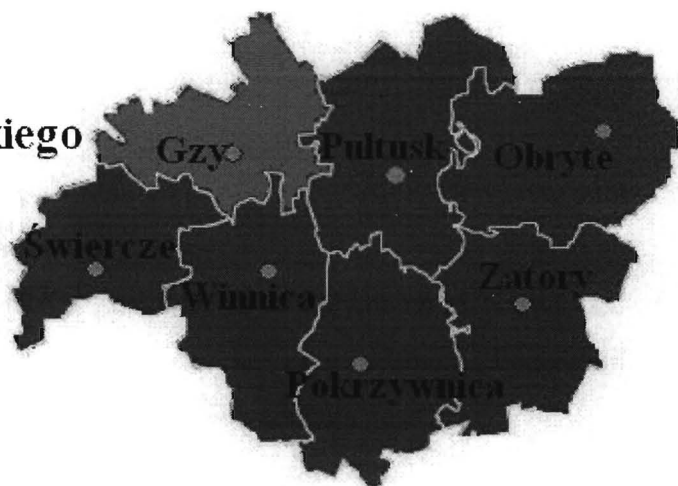
Gmina Gzy położona jest w odległości 70 km na północ od Warszawy w północnej części powiatu pułtuskiego. Zajmuje ona obszar 10444 ha i rozciąga się z północy na południe na długości 13 km, z zachodu na wschód na około 15 km. Gmina Gzy sąsiaduje z gminami: Karniewo, Winnica, Świercze, Sońsk, Gołymin-Ośrodek, oraz miastem i gminą Pułtusk.

Gmina posiada korzystne powiązania komunikacyjne systemem dróg wojewódzkich nr 618 Gołmin – Pułtusk i nr 620 Nowe Miasto – Przewodowo Parcele oraz systemem dróg gminnych i powiatowych. Teren gminy zamieszkuje prawie 4 tys. mieszkańców. Sieć osadniczą tworzy 49 jednostek osadniczych, które należą do 35 sołectw. Przeciętnie na jedną wieś przypada 116 osób, a na sołectwo 120 osób.¹ Osadnictwo gminy charakteryzuje znaczne rozdrobnienie i rozproszenie. Zwartą zabudowę posiadają jedynie wsie Pękowo, Kozłówka, Nowe Przewodowo, Przewodowo Majorat, Ostaszewo Wielkie i Sisice. Dominuje zabudowa zagrodowa i budownictwo jednorodzinne.

Obszar gminy o powierzchni 8152 ha znajduje się w zlewni rzeki Narwi, do której wody powierzchniowe z terenu gminy prowadzi rzeka Przewodówka. Pozostała część o powierzchni 2293 ha leży w zlewni rzeki Wkry i odwadniana jest przez rzekę Kolnicę, dopływ rzeki Sony. Łączna powierzchnia wód otwartych wynosi 88 ha terenu gminy.²

Rys. 1

Położenie gminy Gzy na tle powiatu pultuskiego

¹ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Gzy lata 2004-2013

² Program ochrony środowiska dla gminy Gzy w latach 2004-2011

3. Cele i zadania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Gzy na lata 2012-2032”

Głównym celem „Programu” jest przygotowanie planu oczyszczania terenu Gminy Gzy z wyrobów zawierających azbest poprzez ich demontaż i unieszkodliwienie do końca 2032 r., co doprowadzi do wyeliminowania szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu.

Cel ten zostanie zrealizowany poprzez podjęcie następujących zadań:

- inwentaryzację i utworzenie bazy danych obiektów zawierających azbest oraz uaktualnianie jej co najmniej raz do roku,
- edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka,
- zapoznanie mieszkańców z procedurami usuwania, zabezpieczania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych oraz obowiązkami dotyczącymi postępowania z tymi wyrobami,
- propagowanie właściwych metod i sposobów bezpiecznego dla środowiska i zdrowia człowieka usuwania azbestu,
- zapoznanie i pomoc mieszkańcom gminy w pozyskiwaniu środków finansowych na zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej oraz innych będących własnością Gminy Gzy,
- prowadzenie wszelkich starań do nie powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest,
- monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Gzy na lata 2012-2032”.

4. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest i oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka

4.1. Właściwości, występowanie i zastosowanie azbestu.

Azbest to zespół włóknistych minerałów, należących do jednej z dwóch grup mineralnych:

- serpentynów (azbest chryzotylowy),

- amfiboli (azbest amosytowy, krokidolitowy oraz inne amfibole włókniste nie stosowane w krajowym budownictwie antofyllit, aktynolit, tremolit).

W Polsce najpowszechniejsze zastosowanie miał minerał o stosunkowo małej szkodliwości (w porównaniu do azbestów amfibolowych) – chryzotyl jakkolwiek obydwie grupy azbestu są uznane jako substancje rakotwórcze.

Wyroby zawierające azbest, z uwagi na korzystne właściwości fizyczne azbestu (odporność na wysoką temperaturę, brak przewodnictwa prądu elektrycznego, elastyczność, włókniste wykształcenie osobników mineralnych, łatwe mechaniczne łączenie się różnymi lepiszczami), były powszechnie stosowane w różnych gałęziach gospodarki, przemyśle i wyrobach codziennego użycia do czasu stwierdzenia szkodliwego wpływu na zdrowie.

Wyroby zawierające azbest powszechnie wykorzystywano w budownictwie, energetyce, transporcie i przemyśle chemicznym. Azbest wykorzystywany był do produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych. Do najważniejszych należą:

- wyroby azbestowo – cementowe, takie jak: płyty faliste, obudowy, płyty Karo, płyty warstwowe, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne zawierające od 10 do 35% azbestu,
- wyroby izolacyjne stosowane do izolacji kotłów parowych, wymienników ciepła, zbiorników, przewodów rurowych, a także ubrań i tkanin ognioodpornych. Należą do nich: wata, włókna, sznury, przędza, tkaniny termoizolacyjne, taśmy. Wyroby te zawierają w zależności od przeznaczenia od 75 do 100% azbestu,
- wyroby uszczelniające: tektury, płyty azbestowo – kauczukowe, szczeliwa plecione. Najbardziej powszechnymi wyrobami uszczelniającymi były płyty azbestowo – kauczukowe, szczeliwa plecione. Najbardziej powszechnymi wyrobami uszczelniającymi były płyty azbestowo – kauczukowe, które charakteryzowały się odpornością na podwyższoną temperaturę, wytrzymałością na ściskanie, nieznacznym odkształceniom trwałym oraz dobrą elastycznością. Szczeliwa plecione stosowane były do uszczelniania części pracujących w wysokich temperaturach, a także w środowisku wodnym, pary wodnej, kwasów organicznych i nieorganicznych, smarów, olejów, rozpuszczalników, gazów spalinowych, ługów, roztworów soli. Zawartość azbestu od 4,5 do 85%.
- wyroby cierne: okładziny cierne i taśmy hamulcowe, stosowane do różnego rodzaju hamulców. Azbest chryzotylowy zastosowany w tych wyrobach chronił elementy robocze przed przegrzaniem. Zawartość azbestu od 15 do 75%.

- wyroby hydroizolacyjne: lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, zaprawy gruntujące, papy dachowe, płytki podłogowe, zawierające od 20 do 40 % azbestu.

W budownictwie azbest stosowany był w wyrobach powszechnego użytku, takich jak: eternit (płyty faliste azbestowo – cementowe o zawartości azbestu od 10 do 13 %), płyty prasowane, płyty Karo, rury azbestowo – cementowe wysokociśnieniowe i kanalizacyjne, przewody wentylacyjne i dymowo – spalinowe, kształtki azbestowo – cementowe. Azbest stosowano także w tkaninach wygłuszających hałas. Azbest wykorzystywano wszędzie tam, gdzie potrzeba była podwyższona odporność ogniowa (np. węzły ciepłownicze, klapy przeciwpożarowe, obudowy klatki schodowej).

W energetyce azbest stosowano w elektrociepłowniach i elektrowniach w obmurzach kotłów. Azbest wykorzystywano także w uszczelnieniach urządzeń poddanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła itp.

W transporcie azbest wykorzystywano do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych, tramwajach, wagonach i metrze (maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielni elektrycznych), w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowice, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych (sprzęgła i hamulce).

W przemyśle chemicznym stosowany jest do elektrolitycznej produkcji chloru. Na dzień dzisiejszy większość wyrobów otrzymanych na bazie azbestu posiada już swoje zamienniki.

4.2. Oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka.

Wzmianki o szkodliwości azbestu pojawiły się już dawno. Obserwowano występowanie chorób wśród górników i osób pracujących nad przetwarzaniem tego materiału. Nikt nie zdawał sobie jednak sprawy z jego zabójczego działania. Zwolennicy stosowania azbestu wskazywali na jego korzystne właściwości, zaś przeciwnicy nie posiadali wystarczającej argumentacji, by przekonać większość do swojej negatywnej opinii na temat stosowania tego materiału.

Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie, itp.). Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc. Istotne znaczenie dla wielkości poziomu zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu, jakie powstają np. podczas prac demontażowych, ma zasada obniżania

emisji pylenia: przez nawilżanie wyrobu przed oraz w trakcie demontażu, zaniechanie w miarę możliwości obróbki i destrukcji mechanicznej demontowanego wyrobu, nie posługiwanie się narzędziami napędzanymi elektrycznie takimi, jak: piły, wiertarki wyzwalającymi znaczną emisję, ale narzędziami ręcznymi – najlepiej wolnoobrotowymi o specjalnie wyprofilowanych ostrzach, zaopatrzonych w odsysanie pyłu i przeznaczonych dla obróbki wyrobów azbestowych. Podczas prac wymagana jest staranność i dokładność wszelkich czynności, wykonywanie ich według z góry przygotowanego planu.

Oddychanie powietrzem skażonym włóknami azbestowymi prowadzi do szeregu chorób układu oddechowego: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych, raka płuc, międzybłoniaka opłucnej i otrzewnej. Szacuje się iż na świecie rocznie z powodu chorób wywołanych azbestem umiera ok. 100 tys. osób. Zachorować mogą osoby, które miały kontakt z azbestem ze względu na rodzaj wykonywanej pracy oraz osoby narażone na długotrwałe wdychanie włókien azbestowych. Nieznana jest minimalna ilość pyłu azbestowego, która wywołuje choroby. Wiadomo natomiast, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe jest ryzyko choroby. Choroby mogą wystąpić nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym. Pierwsze objawy mogące sygnalizować chorobę to: ból w klatce piersiowej, silny kaszel, duszności. Wyróżnia się trzy rodzaje narażenia na pyły azbestowe:

- ekspozycję zawodową – związaną z pracą w warunkach narażenia na pył azbestu;
- ekspozycję parazawodową – dotyczy mieszkańców sąsiadujących z kopalniami i zakładami przetwarzającymi azbest oraz rodzin pracowników tych zakładów;
- ekspozycję środowiskową – związana jest z występowaniem azbestu w powietrzu atmosferycznym, wodzie pitnej i artykułach spożywczych.

Poprzez przeprowadzone badania epidemiologiczne udowodniono obecnie, że wszystkie typy azbestu powodują raka płuc. W badaniach nad skutkami jakie powoduje azbest po wchłonięciu do organizmu człowieka sugeruje się również, iż może on być przyczyną nowotworów krtani, żołądka, jelit, trzustki czy jajnika.

Dlatego też azbest został uznany za jeden z najbardziej rakotwórczych czynników mających wpływ na organizm ludzki. Poprzez wprowadzenie odpowiednich przepisów dotyczących ograniczenia stosowania wyrobów zawierających azbest podjęto aktywną walkę o usunięcie tego szkodliwego czynnika z naszego środowiska.

Należy pamiętać, że azbest jest praktycznie niezniszczalny, zaś groźny dla zdrowia ludzi jest wtedy, gdy jego elementarne włókna znajdują się we wdychanym powietrzu.

5. Przepisy prawne dotyczące azbestu

5.1. Uregulowania prawne dotyczące użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Azbest, zgodnie z art. 160 ust. 2 i art. 161 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), zaliczany jest do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i dlatego powinien być wykorzystywany, przemieszczany i eliminowany przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności. Instalacje lub urządzenia, w których był lub jest wykorzystywany azbest, powinny zostać oczyszczone lub unieszkodliwione. Ustawa nakłada na wykorzystującego wyroby zawierające azbest, obowiązek sukcesywnej eliminacji i obowiązek dokumentowania rodzaju, ilości i miejsc ich występowania oraz sposobu ich eliminowania oraz obowiązek przedkładania wojewodzie okresowych informacji o rodzaju, ilości i miejscach ich występowania. W przypadku osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami ustawa nakłada obowiązek przedłożenia informacji o rodzaju, ilościach i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest (budynki mieszkalne, obiekty użytkowe, gospodarcze i inne) w formie uproszczonej odpowiednio do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta do 31 stycznia każdego roku. Ustawa nakłada także na wójta, burmistrza, prezydenta miasta obowiązek przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu (wyrobów zawierających azbest) raz na rok, do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy.

5.2. Akty prawne regulujące użytkowanie i usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Aktami prawnymi regulującymi szczegółowe wymagania, zasady użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest m.in. są:

- Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tj. Dz. U. z 2004, Nr 3, poz. 20 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz.150 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (tj. Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 28 października 2002 roku o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 199, poz.1671 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 roku w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2002 r. Nr 217 poz.1833 z późn zm.);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2005 roku w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r., Nr 216, poz. 1824);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r., Nr 71, poz. 649 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 roku w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2003 r. Nr 120, poz. 1126);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 roku w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 280 poz.2771 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 roku w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2009 r. Nr 124, poz. 1033);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 roku w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 Nr 112, poz. 1206);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia lutego 2010 roku w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2010 r. Nr 249, poz. 1673).

6. Bezpieczne postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Warunkiem bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena jego stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

6.1. Obowiązki właścicieli oraz zarządców obiektów z wyrobami azbestowymi.

Polskie prawodawstwo określa wymagania oraz obowiązki dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, zarówno dla organów administracji jak i dla właścicieli i zarządców nieruchomości, a także obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Do obowiązków gminy należy m.in.:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami- uwzględniając problematykę usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi;
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – tworzenie baz danych;
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu.

Właściciel, zarządca lub użytkownik obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spis z natury) i oceny wyrobów zawierających azbest. Uzyskane wyniki powinny służyć do sporządzenia „Informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska” kierowanej do Marszałka Województwa, a w przypadku osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej - do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego dla miejsca znajdowania się azbestu. Informacje te aktualizuje się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości i ocenie posiadanych wyrobów zawierających azbest – co pozwoli na określenie zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym obszarze.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzania w dwóch oryginalnych egzemplarzach „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego

użytkowania wyrobów zawierających azbest ” i złożenia jednego z nich do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego lub innym wyznaczonym organie architektoniczno – budowlanym właściwym terenowo. Drugi egzemplarz pozostawia przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia do czasu sporządzenia następnej „Oceny ...”.

Oceny dokonuje się w terminach wynikających z warunków poprzedniej tzn.:

- po 5 – ciu latach , jeżeli wyroby zawierające są w dobrym stanie technicznym (suma punktów oceny do 35);
- po roku, jeżeli przy poprzedniej „Ocenie ...” uzyskano sumę punktów w przedziale od 36 do 60 np. ujawnione zostały drobne uszkodzenia do około 3% powierzchni wyrobu.

Wyroby które uzyskały ocenę 65 i więcej punktów wymagają bezzwłocznej naprawy i dokonania powtórnej oceny po naprawie, a w przypadku gdy nie nadają się do naprawy to powinny być bezzwłocznie usunięte na koszt właściciela lub zarządcy. Egzemplarz „Oceny ...” należy złożyć w terminie do 30 – stu dni od dnia jej sporządzenia.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- oznakowania pomieszczeń z wyrobami zawierającymi azbest – odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu;
- opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest;
- zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Jeżeli w czymkolwiek znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 (tzw. „miękkie”) lub, jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska – właściciel, zarządca lub użytkownik powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

6.2. Postępowanie przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Jak już wcześniej wspomniano, kto posiada jakiegokolwiek wyroby zawierające azbest, powinien dokonać ich identyfikacji rodzaju i ilości. Identyfikacja ta winna nastąpić w okresie użytkowania tego wyrobu, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów, pod warunkiem, że informacja ta nie jest podana w innych dokumentach przedmiotowego obiektu lub urządzenia. Wykonanie identyfikacji azbestu

w wyrobach można zlecić innym - odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym.

Właściciel lub zarządca wyrobu zawierającego azbest, ma obowiązek dokonania zgłoszenia we właściwym terenowo organie architektoniczno – budowlanym lub powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego na 30 dni przed rozpoczęciem prac remontowo – budowlanych wymagających lub nie pozwolenia budowlanego. W przypadku gdy prace zostaną przez organ zakwalifikowane jako wymagające pozwolenia, to wówczas wydawane jest postanowienie z określonymi warunkami. Brak odpowiedzi z urzędu w powyższym terminie jest potwierdzeniem, że planowane prace nie wymagają pozwolenia i można przystąpić do prac remontowo – budowlanych. Zgłoszenie lub wnioski o udzielenie pozwolenia budowlanego powinny być sporządzone z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30 ust. 7 ustawy – Prawo budowlane. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo – budowlanych, na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska, skutkuje odpowiedzialnością prawną, ponieważ azbest traktowany jest jako substancja stwarzająca szczególne zagrożenie dla środowiska. Po dopełnieniu obowiązków formalno-prawnych, można dokonać wyboru wykonawcy prac, posiadającego zezwolenie (decyzję) starosty lub prezydenta na prowadzenie prac z wytwarzaniem określonej ilości i rodzaju odpadów zawierających azbest. Prace należało by rozpocząć dopiero po zawarciu pisemnej umowy na wykonanie określonych prac. W umowie powinny być jasno określone obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac. Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynków, urządzeń itp. o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Po zakończeniu prac właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowym ich wykonaniu i oczyszczeniu terenu z pyłu azbestu oraz przechowywać je przez okres co najmniej 5 lat.

PODJĘCIE DECYZJI O USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Rys. 2 Schemat postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

6.3. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem azbestu oraz postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z obowiązującym prawem prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców:

- posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne;
- posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac;
- zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu materiałów zawierających azbest.

Wykonawcy prac polegających na demontażu elementów azbestowych jako wytwórcy odpadów niebezpiecznych, przed przystąpieniem do wykonywania prac, zobowiązani są do:

- uzyskania od organu ochrony środowiska – wojewody/starosty – decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, jeżeli ilość

- odpadów przekracza 0,1Mg rocznie, jeżeli ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych nie przekracza 0,1 Mg rocznie należy przedłożyć informację o sposobie gospodarowania wytwarzanymi odpadami;
- przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania;
 - pracownicy zatrudnieni w narażeniu na azbest powinni być wyposażeni w odpowiednie do warunków pracy środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie ochronne;
 - opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności: identyfikację azbestu, zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska, ustalenie monitoringu powietrza, posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie prac, itp.
 - przed przystąpieniem do prac, wykonawca jest zobowiązany do zgłoszenia tego faktu właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.

Przed przystąpieniem do prac polegających na demontażu elementów zawierających azbest wykonawca jest zobowiązany odpowiednio przygotować miejsce prowadzenia prac m.in. poprzez:

- odizolowanie obszaru prac od otoczenia poprzez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska;
- ogrodzenie terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla pieszych, przy zastosowaniu odpowiednich osłon;
- umieszczenie w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych "Uwaga! Zagrożenie azbestem", „Uwaga zawiera azbest” bądź "Uwaga! Zagrożenie azbestem – krokidolitem";

Rys. 3 Oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest, wysokość znaku powinna wynosić co najmniej 5 cm, a szerokość co najmniej 3 cm.

- przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczenia po każdej zmianie roboczej.

Wszystkie prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest należy prowadzić w taki sposób, aby uniemożliwić emisję azbestu do środowiska oraz zminimalizować pylenie.

Aby to osiągnąć:

- wyroby azbestowe przed ich usuwaniem lub demontażem powinny być nawilżone wodą i utrzymywane w stanie wilgotnym przez cały czas pracy;
- wyroby (płyty, kształtki, rury) należy demontować w całości, unikając destrukcji mechanicznej (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe;
- do odspajania materiałów trwale związanych z podłożem należy używać wyłącznie ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze;
- w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy należy prowadzić kontrolny monitoring powietrza;
- codziennie zabezpieczać zdemontowane wyroby i odpady zawierające azbest i magazynować je na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu;
- usunięte wyroby azbestowe (>1000 kg/m tj. płyty i części płyt azbestowo – cementowych) należy pakować w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 2mm;

- przed opakowaniem pyły azbestowe, wyroby i odpady wyrobów azbestowych miękkich ($<1000 \text{ kg/m}^3$) należy zestalić przy użyciu cementu;
- opakowania z odpadami powinny być szczelnie zamknięte i oznakowane w sposób trwały.

Po zakończeniu prac polegających na demontażu elementów azbestowych należy oczyścić teren robót i jego otoczenie. Prace porządkowe należy wykonywać starannie stosując metody uniemożliwiające emisję pyłu azbestu do środowiska przez zastosowanie urządzeń filtracyjno – wentylacyjnych z wysoko skutecznym filtrem lub na mokro. Po wykonaniu prac wykonawca jest zobowiązany do przedstawienia zleceniodawcy (właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości) pisemnego oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokidolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucję. Odpady powstające podczas usuwania wyrobów z azbestem powinny być hermetyzowane w miejscu powstawania tj. w strefie pracy. Sposób pakowania wyrobów i odpadowych wyrobów zawierających azbest uzależniony jest od ich rodzaju i postaci fizycznej oraz spełnić musi podstawowy warunek jakim jest eliminacja możliwości emisji włókien azbestowych do powietrza. Materiały zawierające azbest powinny być utrzymane w czasie pakowania w stanie wilgotnym i umieszczane w opakowaniach przeznaczonych do ostatecznego składowania. Pyły i kawałki płyt azbestowo cementowych tzn. wyroby o gęstości powyżej 1000 kg/m^3 powinny być pakowane w folię polietylenową, po czym trwale związane z paletą. Odpady w postaci usuniętych rur azbestowo-cementowych należy pakować w rękaw z folii polietylenowej. Pył azbestowy z urządzeń odpylających, drobne odpady z wyrobów azbestowo – cementowych oraz odpady „miękkie” należy umieszczać w workach z folii polietylenowej. Worki zamknięte przez zgrzewanie lub zalepione taśmą samoprzylepną umieszcza się w opakowaniach kontenerowych typu „big – bag” wykonanych z tkanin z tworzyw sztucznych. Odpady tego typu mogą być również zestalane w miejscu powstawania. W mobilnej instalacji przygotowany jest zarób tych odpadów z cementem, którym wypełnia się łatwo rozbieralne formy (np. z drewna). Po utwardzeniu uzyskane bloczki pakowane są w folię i umieszczane w kontenerze transportowym. Odpady o ostrych krawędziach np. części metalowe fragmenty konstrukcji należy pakować w pudła, a następnie umieścić w workach z folii polietylenowej lub owinąć folią. Wszystkie opakowania

z odpadami azbestowymi powinny być oznakowane międzynarodowym znakiem ostrzegawczym umieszczanym na wyrobach i odpadach zawierających azbest.

Transport odpadów zawierających azbest, które zaliczane są do niebezpiecznych z miejsc powstawania na miejsce składowania odbywa się z zachowaniem przepisów obowiązujących przy transporcie materiałów niebezpiecznych zawartych w ustawie z dnia 28 października 2002r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2002r., Nr 199, poz.1671 z późn. zm.). Przedsiębiorca, który prowadzi działalność w zakresie transportu odpadów, jest zobowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta. Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Do przedsiębiorcy prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- posiadać karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu,
- posiadać dokument przewozowy z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych,
- posiadać świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,
- posiadać przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu doszkalającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- oznakować pojazd odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi,
- utrzymać czystość skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzić stan opakowań i ich oznakowanie literą „a”,
- sprawdzić umocowania przesyłki z odpadami w pojeździe.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do składowania tego typu odpadów. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu. Odpady zawierające azbest nie mogą być poddawane odzyskowi i z tego względu jedynym sposobem ich unieszkodliwiania jest składowanie.

Zasady składowania tych odpadów regulowane są ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach. Szczegółowe przepisy zawarte są w stanowiącym akt wykonawczy do wymienionej ustawy, rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003r. w sprawie szczegółowych wymagań lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk (Dz. U. z 2003r., Nr 61, poz.549 z późn. zm.). Zgodnie z tym rozporządzeniem odpady zawierające azbest należy deponować na składowiskach odpadów niebezpiecznych przeznaczonych wyłącznie do tego celu lub

na wydzielonych częściach składowisk odpadów niebezpiecznych mogących przyjmować również inne odpady niebezpieczne oraz na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne pod warunkiem, że spełnione są warunki techniczne do bezpiecznego składowania tych odpadów. Odpady pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej mogą być deponowane na składowiskach urządzonych w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed rozsypywaniem. Odpady zawierające azbest powinny być składowane selektywnie, w izolacji od innych, a miejsce składowania musi być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska. Powierzchnia składowiska odpadów powinna być zabezpieczana przed emisją pyłów poprzez przykrycie folią lub warstwą gruntu każdorazowo po złożeniu odpadów. Składowanie odpadów zawierających azbest powinno być zakończone na poziomie 2 m poniżej poziomu terenu otoczenia, a następnie składowisko należy wypełnić ziemią do poziomu terenu. Dno składowiska powinno być usytuowane w odległości nie mniejszej niż jeden metr od maksymalnego poziomu górnego zwierciadła wód podziemnych. Składowisko powinno posiadać ogrodzenie i stały nadzór w okresie eksploatacji. Teren składowiska, którego eksploatacja została zakończona powinien podlegać okresowej kontroli stanu powierzchni, na której nie dopuszcza się wykonywania wykopów, instalacji podziemnych, naziemnych oraz budynków. Zarządzający składowiskiem zobowiązany jest do ewidencjonowania rodzaju i ilości odpadów umieszczonych na składowisku odpadów oraz czasu ich składowania.

7. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Gzy

7.1. Określenie szacunkowej ilości azbestu

Szacunkową ilość i miejsce występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gzy pozyskano na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania dostarczonych przez właścicieli lub użytkowników nieruchomości do Urzędu Gminy w okresie od 30.12.2004 roku do 30.06.2011 roku.

Tabela 1. Zestawienie występowania wyrobów zawierających azbest.

Miejscowość	Ilość w m ²
BEGNO	9451,6
BORZA - PRZECHY	3632,8

BORZA - STRUMIANY	4236,6
MARCISZE	2088,8
NOWE BORZA	3373,08
WYSOCKI	5461,84
GOTARDY	12457,74
GROCHY - IMBRZYKI	5089,7
GROCHY - KRUPY	3711,8
GROCHY - SERWATKI	6731,2
ŻEROMIN - DRUGI	6504,6
STARE GROCHY	9398,6
GZY	20873,65
KALĘCZYN	2659
GZY - WISNOWA	5499,9
KĘSY - PAŃKI	4496,8
KĘSY - WYPYCHY	3352
KOZŁOWO	9344,21
KOZŁÓWKA	16850,2
ŁADY - KRAJĘCZYNO	544,8
ZALESIE - GRZYMAŁY	1032,8
MIERZENIEC	12596
OŁDAKI	12256,32
OŁDAKI - STEFANOWO	2212,6
ŻEBRY - WŁOSTY	3831,9
OSTASZEWO - PAŃKI	3286,8
OSTASZEWO WIELKIE	11016,5
OSTASZEWO - WŁUSKI	4173,4
PĘKOWO	23899,7
PORZOWO	9517
PRZEWODOWO - MAJORAT	17032,42
NOWE PRZEWODOWO	8132,9
PRZEWODOWO - PARCELE	5181,2
PRZEWODOWO PODUCHOWNE	7248,3
SISICE	9419,7
NOWE SKASZEWO	5694,9
SKASZEWO WŁOŚCIAŃSKIE	17284,38
SŁOŃCZEWO	14027,8
SULNIKOWO	10607
SZYSZKI WŁOŚCIAŃSKIE	5975
SZYSZKI - FOLWARK	7811
TĄSEWY	2967,9
WÓJTY - TROJANY	4971,2
DĘBINY	1196
ZALESIE - LENKI	2840
ZALESIE - PASUSZKI	4444,4
ŻEBRY - FALBOGI	10165,4
ŻEBRY - WIATRAKI	7438
RAZEM	362019,4

Z przedłożonych informacji wynika, że większość czyli 80% występujących wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Gzy są to płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa, a pozostałe 20% są to płyty azbestowo – cementowe płaskie stosowane w budownictwie. Szacuje się, że wyrobów zawierających azbest w stanie dobrym jest ok. 60 % , w stanie słabym ok.25% a w stanie złym ok.15%.

8. Założenia programu

Realizacja „Programu” będzie procesem wieloetapowym ze względu na ograniczone możliwości finansowe, zarówno samorządu jak i mieszkańców. Podstawowym celem „Programu” jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Gzy, a przez to wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu. Osiągając ten cel wypełnione zostanie zobowiązanie, jakie Polska złożyła Unii Europejskiej, deklarując oczyszczenie terenu państwa z azbestu i wyrobów go zawierających do 2032 roku. W związku z tym program zakłada realizację szeregu zadań. Wyznaczoną politykę usuwania wyrobów zawierających azbest należy przeprowadzić według harmonogramów, wyszczególnionych w kolejnych rozdziałach. W celu zapewnienia logicznej spójności prowadzonych działań , wyznaczone zostały ustalenia długoterminowego programu (lata 2012 – 2032, tj. okres 20 lat) oraz przyjęto zadania krótkoterminowe (lata 2012 – 2016, tj. okres 5 lat). W harmonogramach uwzględniono kolejność wykonywania oraz wskazano odpowiedzialność jednostek, podmiotów za wykonywanie poszczególnych zadań.

8.1. Ustalenia długoterminowe

Usunięcie wyrobów zawierających azbest do końca 2032 roku to priorytetowy cel dla Gminy Gzy.

Cele długoterminowe obejmują działania związane z gospodarką odpadami, które realizowane będą do roku 2032. W ramach realizacji tych celów dla gminy Gzy przyjęto:

- wdrożenie systemu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz systemu ich magazynowania i wywozu na składowisko odpadów niebezpiecznych;
- oczyszczenie terenu gminy z odpadów azbestowych;
- wyeliminowanie i unieszkodliwienie ich poprzez deponowanie odpadów zawierających azbest na bezpiecznych składowiskach odpadów azbestowych;

- prowadzenie monitoringu realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.

Działania

Dla Gminy Gzy, na lata 2012 – 2032 wyznacza się następujący plan działań, który pozwoli na osiągnięcie celów i wykonanie zadań w ramach planowanego systemu usuwania wyrobów zawierających azbest:

Tabela 2. Plan działań na lata 2012-2032

Lp.	Działanie	Rola Gminy/ zakres obowiązków	Stopień pilności wykonania działania	Termin realizacji
1.	Organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości wyrobów zawierających azbest oraz bezpiecznym jego usuwaniu	Opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych	I	2012 – 2032
2.	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Koordinowanie wykonania założeń programu, pozyskiwanie źródeł finansowania	I	2012 – 2032
3.	Oczyszczanie terenów z odpadów azbestowych	Koordinowanie realizacji działania, pozyskiwanie źródeł finansowania	II	2013 - 2032
4.	„Dzikie wysypiska” z odpadami zawierającymi azbest – eliminacja	Bieżący nadzór nad oczyszczaniem terenów z odpadów azbestowych, wizje lokalne, współpraca z WIOŚ	II	2012 - 2032
5.	Monitoring realizacji Programu, okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom, weryfikacja i aktualizacja	Opracowanie zakresu i formy prowadzenia sprawozdawczości z realizacji, analiza wyników, wprowadzanie zmian w „Programie”	III	2012 - 2032

8.2. Ustalenia krótkoterminowe

Cele krótkoterminowe obejmują działania związane z gospodarką odpadami, które realizowane będą w latach 2012 – 2016. W ramach realizacji tych celów dla gminy Gzy przyjęto następujące cele:

- inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest – inwentaryzacja została już częściowo przeprowadzona;
- edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania;
- pozyskiwanie funduszy ze źródeł własnych oraz zewnętrznych na realizację Programu.
- usuwanie wyrobów zawierających azbest;
- odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, jednostek budżetowych i innych;
- transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest;
- monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.

Działania

Dla gminy Gzy, na lata 2012 – 2016 wyznacza się następujący plan działań:

Tabela 3. Plan działań na lata 2012-2016

Lp.	Działanie	Rola Gminy/ zakres obowiązków	Stopień pilności wykonania działania	Termin realizacji
1.	Podjęcie działań w kierunku pozyskania środków na realizację „Programu”	Nawiązywanie kontaktu w władzami na szczeblu powiatowym i wojewódzkim	I	2012 – 2012
2.	Zorganizowanie spotkań z mieszkańcami, posiadającymi wyroby zawierające azbest – przybliżenie tematu „azbest i co dalej”	Informacja o spotkaniu, zorganizowanie i przeprowadzenie	I	2012 – 2012

3.	Przeprowadzenie przez właścicieli i zarządców obiektów budowlanych oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, oraz określenie stopnia pilności usunięcia tych wyrobów- przekazanie informacji do Wójta Gminy Gzy ,	Podjęmowanie odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych	I	2012 – 2012
4.	Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych	Na podstawie własnych danych, wizji lokalnych oraz informacji od mieszkańców	I	2012
5.	Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznymi i innym na usunięcie, transport i utylizację wyrobów zawierających azbest,	Nawiązywanie kontaktu w władzami na szczeblu powiatowym i wojewódzkim w celu pozyskania środków, kontakt z uprawnionymi odbiorcami	I	2012 – 2016
6.	Pomoc finansowa na inwestycji związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest	Zabezpieczenie w miarę możliwości środków w budżecie gminy na dotację inwestycji.	III	2012 – 2016
7.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej i innych będących własnością Gminy	Określenie stanu i stopnia pilności usunięcia wyrobów zawierających azbest, zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadania	I	2012 – 2016
8.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	Zbieranie informacji, wizje lokalne	III	2012 201 6

9. Podsumowanie

Celem „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Gzy na lata 2012-2032” jest stworzenie warunków do stosowania przepisów prawnych obowiązujących w prawodawstwie polskim i Dyrektywach Unii Europejskiej, a dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest. Program zawiera podstawowe informacje do stworzenia odpowiednich podstaw do ograniczenia negatywnego oddziaływania wyrobów zawierających azbest na zdrowie człowieka i środowisko naturalne.

W Programie zawarte są podstawowe informacje dotyczące właściwości azbestu. Równocześnie określono harmonogram najważniejszych zadań do realizacji, uwzględniając rolę samorządu Gminy Gzy w ich wykonaniu.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

....., dnia

WNIOSEK
o odebranie odpadów zawierających azbest

1. Wnioskodawca:

Imię i nazwisko:

Adres zamieszkania:

Dane kontaktowe (telefon, email):

Tytuł prawny władania nieruchomością:

2. Miejsce wytworzenia odpadów zawierających azbest:

Numer ewidencyjny działki

Adres:

budynek mieszkalny , budynek gospodarczy , inny obiekt

m2, m2, m2

3. Źródło powstania:

pokrycie dachowe , elewacja budynku , inne

4. Rodzaj odpadów:

płyty faliste , płyty płaskie , inny odpad zawierający azbest

5. Ilość odpadów ogółem w m2 :

6. Odpady zawierające azbest są już zdemontowane : TAK , NIE

7. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte we wniosku są zgodne z prawdą.

data i podpis

Załączniki:

- 1) Roczna informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (zał. do wniosku)
- 2) Dokument potwierdzający prawo do dysponowania obiektem budowlanym, którego dotyczy wniosek;
- 3) Kopia zgłoszenia robót właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu lub pozwolenie na budowę (potwierdzona za zgodność z oryginałem);

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST 1)

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres 2):

2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest — imię i nazwisko lub nazwa i adres:

3. Rodzaj zabudowy 3):
4. Numer działki ewidencyjnej 4):.....
5. Numer obrębu ewidencyjnego 4):
6. Nazwa, rodzaj wyrobu 5):
-
7. Ilość posiadanych wyrobów 6):
8. Stopień pilności 7):
9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów 8):
 a) nazwa i numer dokumentu:
- b) data ostatniej aktualizacji:
10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:
11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia 6):

.....
 (podpis)

data

- 1) Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.
- 2) Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.
- 3) Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.
- 4) Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.
- 5) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 — płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie.
 — płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie.
 — rury i złącza azbestowo-cementowe.
 — rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
 — izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest.
 — wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 — przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione.
 — szczeliwa azbestowe.
 — taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki.
 — wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 — papier, tektura.
 — drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
 — drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
 — inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.
- 6) Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).
- 7) Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).
- 8) Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

PROTOKÓŁ ODBIORU
odpadów zawierających azbest
(stwierdzenia usunięcia wyrobów zawierających azbest)

1. Wnioskodawca: (właściciel nieruchomości):

.....
(imię i nazwisko, nazwa podmiotu)

adres do korespondencji:

.....
(kod pocztowy, nazwa miejscowości, ulica, nr domu)

2. Miejsce odbioru odpadów zawierających azbest:

..... nr ewidencyjny działki
(ulica i nr domu / nr nieruchomości gdzie został przeprowadzony
odbior odpadów azbestowych i usunięto wyroby zawierające azbest)

3. Rodzaj odpadów i obiekt, z którego usunięto wyroby zawierające azbest:

.....
(określić rodzaj wyrobów płyty eternitowe płaskie / faliste, inny odpad-oraz konkretny budynek, jego rodzaj, teren)
.....

4. Ilość szacunkowa usuniętych odpadów:.....

(ilość w tonach – 100 m² = 1,1 t, ilość worków, palet itp.)

5. Informacja o oczyszczeniu nieruchomości z wyrobów zawierających azbest:

.....
(określić, czy nieruchomość została oczyszczona ze wszystkich wyrobów zawierających azbest, czy jeszcze pozostały do
usunięcia, jeżeli pozostały określić szacunkową ich ilość)

6. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte z powyższym protokole zostały wypełnione zgodnie z prawdą.

7. Oświadczam, że prace związane z usunięciem znajdujących się nieruchomości odpadów zawierających azbest zostały wykonane z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych, a teren został prawidłowo oczyszczony z odpadów zawierających azbest.

.....
(data i podpis wnioskodawcy – właściciela nieruchomości)

.....
(data i podpis przedstawiciela wykonawcy)

Uwagi: Protokół został sporządzony w dwóch egzemplarzach: jeden dla odbierającego odpady celem przekazania do Urzędu Gminy Gzy, drugi dla właściciela nieruchomości.

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ^a	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b, c}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b, d}		Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ^b
Adres ^e	Adres ^{d, e}		Adres ^e
Telefon/faks	Telefon/faks ^d		Telefon/faks
Nr REGON	Nr REGON ^d		Nr REGON
Miejsce przeznaczenia odpadów ^f			
Kod odpadu	rodzaj odpadu		
Data/miesiąc ^g	Masa przekazanych odpadów [Mg] ^h	Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{d, i}	
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^d	Potwierdzam przejęcie odpadu	
data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	

Objaśnienia:

- ^a Numer nadawany jest przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- ^b Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu.
- ^c W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
- ^d W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- ^e Adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- ^f Adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów.
- ^g W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu. Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.
- ^h Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- ⁱ Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

Spis tabel

1. Tabela 1 Zestawienie występowania wyrobów zawierających azbest - strona 21
2. Tabela 2 Plan działań na lata 2012 – 2032 - strona 23
3. Tabela 3 Plan działań na lata 2012 – 2016 - strona 24

Spis rysunków

1. Rysunek 1. Położenie gminy Gzy na tle powiatu pułtuskiego - strona 5
2. Rysunek 2. Schemat postępowania z wyrobami zawierającymi azbest - strona 15
3. Rysunek 3. Oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest - strona 17

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Leon Pytel
Leon Pytel